

УКРАЇНСЬКИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ ЧАСОПИС В АВСТРАЛІЇ * THE UKRAINIAN INDEPENDENT NEWSPAPER IN AUSTRALIA

ВИДАННЯ «А»

Це Ювілейне Число,
Видання «А»
зредагували:
В. Шумський і Б. Подолянко.
Друга половина Юв. Видання,
частина «Б»,
появиться в серпні ц. р.

Наша Перша Декада

Коли десять років тому в маленькому місті Бері, на Південному побережжі Нової Південної Валії, у друкарні Патріка Гігінса, появилася перше число української газети «Вільна Думка» — нам не вірилося, що в таких, на цей час, непевних і невідомих нам зовсім умовах — удасться втримати її. Ми були до цього часу свідками, як на еміграції поставали і гинули наші періодики, зокрема в час, коли велика частина виїздила з таборів переселенців, щоб шукати щастя в нових країнах.

Ще до початку видавання газети, прийшлося побороти досить труднощів правної, технічної і фінансової природи, що не могло бути легким в цих нових умовах. Перед-

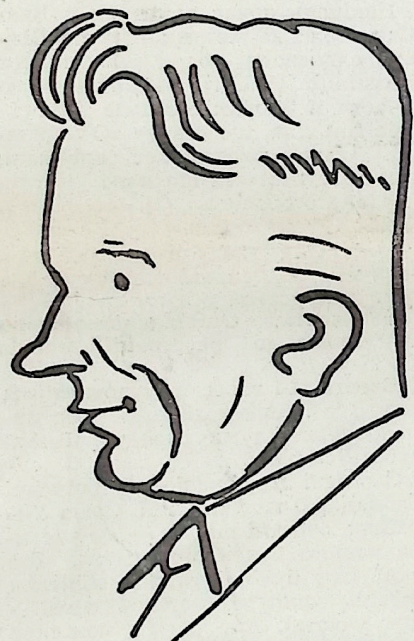
щення при 688 Нью Саутс Велс Рд, Роз Бей, в якому видавано ВД до кінця 1956 року. Згодом переїхали ми до Далвіч Гіл у власне приміщення, де й видається ВД досі.

Редакційні склади ВД мінялися нераз. В першому році її видавання лише одна особа була цілковито затrudнена у ній. Із перших співробітників ВД треба згадати д-ра Є. Гурка (тепер в Канаді), інж. Івана Грушецького, проф. Дмитра Нитченка, Івана Дубровського, Романа Драгана, Чеслава Міщука й інших. До складу редакційної колегії належали в різні часи: д-р Є. Ю. Пеленський, Сергій Домазар, Б. Ржепецький, Іван Дурбак, Іван Дубровський, Любомир Склепович та інші. Усім їм, що допомагали творити нашу пресу в Австралії — належить признання і подяка. Без їхньої тяжкої праці, тяжко уявити собі наш Ювілей.

З сумом мусимо повідомити наше громадянство, що за час появи газети — ВД зазнала важких та болючих втрат. Із числа близьких співробітників газети відійшли на вічний спочинок: Василь Болюх, Є. Ю. Пеленський, Михайло Гуляк, Михайло Магнатеско.

Членами першої Редколегії ВД були: Володимир Шумський, О. П., Б. Подолянко і Олександр Сіверський.

Десять років — довгий час для людини. Довгий він і для газети. П'ятсот двадцять раз оце приходиться вона до Вас. В цьому часі треба було чимсь заповнити її сторінки. І чи це була інформація, чи дискусія, практичні поради, чи жарти, міжнародній огляд чи виступ хорової групи — ці матеріали мусили бути кимсь опрацьовані, спершу написані, набрані на машині, вло-

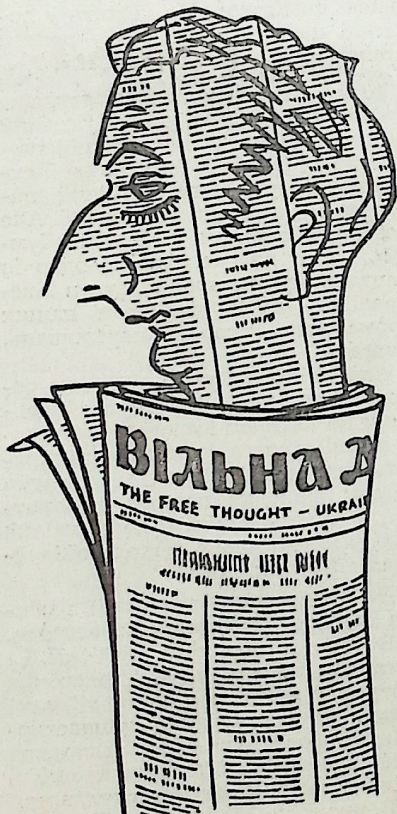

О.П. — член першої Редколегії ВД
рисунок Л. Денисенка.

усім брак фінансів і технічних засобів були перешкодою вже тоді, коли в руках наших був офіційний дозвіл Міністерства Іміграції на видавання ВД. Є безперечною заслугою кількох осіб, які взяли на себе початки творення першої української газети в Австралії, однак не було б сказане все, якщо б не згадати того, що тільки велика підтримка всього суспільства, всіх оцих мешканців шатер, бараків, людей без адрес, з порожніми кишенями, але з щирим українським серцем — уможливили втримання газети і доведення її до десятиріччя існування.

Не будемо сьогодні переповідати всієї історії початків творення газети, бо це ми вже раніше робили, проте сьогодні ми хочемо в загальному подати до відома те, що ми перейшли на протязі першої декади.

Перший рік Вільна Думка друкувалася в друкарні Гігінса, в Бері, а в липні 1950 року перейдено до Сіднею, до грецької друкарні, де друковано її до вересня цього ж року. Умови друкування були дуже складні і ми рішили придбати бодай старі власні машини, що й було зроблено у вересні 1950 року. Було куплено за позичені гроші примі-

Видавець ВД В. Шумський
очима Л. Денисенка.

Учасник Першої Редколегії ВД —
Б. Подолянко, рис. Л. Денисенка.

жені в форму, видрукувані і вислані на пошту.

Нічого дивного, що було трохи негодувань змістом газети, але було і багато листів з признаннями, заохотою до дальшої праці, до покращання змісту і вигляду газети. І ми маємо таку газету, якими ми є всі тут в Австралії.

Але сьогодні — в парі з ювілеем газети — хочемо також відзначити десятиріччя перебування нашої еміграції в цій країні. Читач знайде на сторінках сьогоднішнього видання «А» огляди нашого життя в цілому і окремих організацій чи теренів.

З огляду на те, що заповіджена книжка СУОА не появиться з нагоди десятиріччя української еміграції — ми скромно, як є можливим у наших засобах, хочемо зробити підсумки пройденого.

Широ дякуємо нашим Священникам, Головам Українських Громад, Окремих Громадським і Суспільним Діячам за те, що відгукнулись на наш заклик, вложили максимум зусиль, щоб сьогоднішній огляд нашого десятиріччя вийшов так, як він був і є насправді.

Не нам судити, хто і наскільки солідно опрацював взяте на себе зобов'язання; нехай сам читач винесе своє рішення.

Всі закінчені статті мають при кінці велику чорну крапку, що означає, що ця стаття вміщена повністю. Тому що досі наспіло понад 40 статей від стільки ж авторів, продовження статей і решта матеріалів (головно огляди громадського життя стейтів НІПВ, Півд. Австралії, Вікторії і Кенбери та Союзу Українок і Спортових Товариств) появляться окремим Ювілейним Виданням 'Б', що вийде в серпні ц.р.

Ми сподіємося, що майбутній історик української еміграції в Австралії знайде вичерпні дані з неодої ділянки життя. Якщо ж у цьому виданні когось забракне — це не наша вина. Ми тільки зредагували замовлений нами матеріал і всі недотягнення радо виправимо в наступних виданнях ВД, якщо такі будуть.

Нехай наше скромне видання буде вкладом в українську народно-скарбницю і нехай буде подякою всім тим, що прислужилися до розвитку нашого життя на протязі десяти, а то й більше років перебування в Австралії.

ДУМКИ В 10-РІЧЧЯ

Української Еміграції в Австралії

Волею Провидіння судилося частині української еміграції після II світової війни в Європі помандрувати в найдальшу закутину світу — до Австралії. І так, у місяцях травні-червні 1948 року припливли на пароплавах сюди разом і іншими т. зв. ДіПі перші десятки українських поселенців, зобов'язані дворочною контрактовою працею, щоб відтак «творити вільне, нове життя». В другій половині 1948 року прибували все нові і нові транспортні з частиною українських емігрантів, так що при кінці 1948 року — сміло можна твердити — українців в Австралії було уже понад 1000 чоловік.

Це були часи, коли ще більшості із нас вжилися так свіжі і так близькі картини нашої найновішої Визвольної Боротьби, коли ще ні простори, ні англосаска ментальність нашого нового довкілля із односторонніми матеріальними зацікавленнями не притьмарили незламної ще тоді нашої віри в слушність нашої місії у кожній частині вільного світу. З такою непохитною поставою продовжувати службу нашим ідеалам приступили до праці перші ініціатори українського друкованого слова в Австралії — тижневика Ефьлна Думка.

І сьогодні, з перспективи десяти років, ми можемо з гордістю ствердити, що обраний нами шлях — друкуванням словом дали продовжувати боротьбу за самобутність і повноправність нашої нації — був правильний.

10-річна наша праця в українській газеті — спільними зусиллями українського журналіста й громадського діяча — у великій мірі спричинилась до задержання українського духа у великій частині наших поселенців. Ми не тільки не розгубилися й «потонули в чужому мірі», — ми залишилися й надалі прапорносцями української державності й сурмачами мобілізаційної готовости в надходячий рішаючий момент.

Однак ми змалювали б загальноково надто рожево нашу картинку, якщо б — крім світлих сторінок — не вказали й на поважні негативи.

Найбільш дошкульним недотягненням для нашої української справи вважаємо в першу чергу брак солідного, сконцентрованого нашого форуму на зовнішньому відтинку, брак справжньої праці української «амбасади», брак державницького підходу й самого «ества» українського політичного емігранта.

Правда, ми часто гарно полисуємо перед чужинцями «гопачком», нашою історичною красивою козацькою ношею у хоровах й танцювальних виступах; ми навіть, спорадично, й протестуємо проти надто частих зневажливих образ, фальшуваних й викривлених фактів із старішої чи новішої нашої історії. Численні звіти в цьому ювілейному числі ВД вказують на пророблену велику працю на т. зв. культурно-просвітнянському відтинку чисельних наших громадських організацій. Наші хори, балетні й театральні гуртки є безконкуренційні поміж іншими, навіть набато численнішими, емігрантськими групами. А яке ж місце здобуло собі

(Закінчення на 2-ій сторінці)